

השמאל. ומשום שהבִּרְכָה היא מצד הימין, אמר ואֲבָרְכֶךָ כִּי לְךָ וּלְזֶרְעֶךָ. הזרע הוא מצד העמוד האמצעי למעלה, ומצד הצדדיק למטה, וזהו על כל זרע וזרע. זרוע למעלה, זרע למטה. שמי ששומר הבְּרִית עולה על כל הקלפות הללו שֶׁהֵן עֲרֻלָּה וּפְרִיעָה, שֶׁשֶׁם סְמָאל וּנְחֹשׁ, הַמְּנִיחִים שֶׁל כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם. ומשום זה כִּי לְךָ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת כָּל הָאָרֶצֶת הָאֵל, שֶׁהֵם הַשְּׁלֹטוֹן שֶׁל אֵל אַחֵר.

וְהִקְמֹתִי אֶת הַשְּׂבֻעָה, הַשְּׂבֻעָה היא הַשְּׂכִינָה, וְהִקְיִים שְׁלָה הָעַמּוּד הָאֲמִצְעִי. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ, שֶׁבּוֹ הִגָּאֵלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב חֵי ה' שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר. עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקִלִּי, עֵקֶב רֵאשִׁי תְבוֹת: ע' עֲנֹה, ק' קִדְשָׁה, ב' בְּרָכָה. סְנַדֵּל לְעֲנֹה - יְרָאָה, וּמִשׁוּם זֶה עֵקֶב עֲנֹה יְרָאָת ה'. עֲנֹה מִצַּד הָעַמּוּד הָאֲמִצְעִי. וּמִשׁוּם שֶׁמִּשָּׁה הִיָּה מִשָּׁם, נֶאֱמַר בּוֹ וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנּוּ מֵאֵד. וְהָעֲנֹה מִיְמִין. וְהַשְּׂכִינָה יְרָאָה מִצַּד הַשְּׂמָאל. וּמִשׁוּם שֶׁשְּׂכִינָה היא עֵקֶב לְעַמּוּד הָאֲמִצְעִי, נֶאֱמַר בּוֹ רֵאשׁ דְּבָרְךָ אֲמֵת. וְנֶאֱמַר בְּשְׂכִינָה עֵקֶב עֲנֹה יְרָאָת ה'.

בְּזֶה הוּא. הוּא יְשׁוּפֵךְ רֵאשׁ וְאֶתָּה תִּשׁוּפְנוּ עֵקֶב. אַחֵר כֶּף נֶאֱמַר בְּיַעֲקֹב הוּא יְשׁוּפֵךְ רֵאשׁ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם. וְיִשְׁמַר מִשְׁמֵרְתִּי - זוֹ שְׂכִינָה, שֶׁהיא מִשְׁמֵרְתִּי תְרוּמָתִי. מִצּוֹתֵי - מִצַּד הַיְמִין כְּלוּלִים בְּמֵאֲתִים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵיבָרִים. חֲקוֹתֵי - מִצַּד הַשְּׂמָאל שֶׁמִּשָּׁם כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים הֵם מִשָּׁם גִּזְרַת הַמֶּלֶךְ, שֶׁשֶׁם גִּזְרַת כָּל הַדִּינִים. וְתוֹרֹתֵי - מִצַּד הָעַמּוּד הָאֲמִצְעִי, וְהוּא סֵפֶר תּוֹרָה.

טו) וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ. וְקִדּוּשׁ מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא. וּבְגִין דְּאִיהִי בְּרָכָה מִסְטָרָא דִימִינָא אָמַר וְאַבְרָכֶךָ כִּי לְךָ וּלְזֶרְעֶךָ. זֶרַע מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא אִיהוּ לְעֵלָא, וּמִסְטָרָא דְצַדִּיק לְתַתָּא, וְהָאִי אִיהוּ (ויקרא יא לו) עַל כָּל זֶרַע זְרוּעַ. זְרוּעַ לְעֵלָא. זֶרַע לְתַתָּא. דְמָאן דְנָטִיר בְּרִית סְלִיק עַל כָּל אֵלִין קְלַפִּין דְאַנוּן עֲרֻלָּה וּפְרִיעָה, דְתַמָּן סְמָא"ל וְנְחֹשׁ מְמַנָּן דְכָל אַמִּין דְעֵלְמָא. וּבְגִין דָּא כִּי לְךָ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת כָּל הָאָרֶצֶת הָאֵל. דְאַנוּן שְׁלֹטְנוּתָא דְאֵל אַחֵר.

וְהִקְמֹתִי אֶת הַשְּׂבֻעָה. שְׂבֻעָה אִיהִי שְׂכִינְתָּא קִיּוּמָא דִּילָה עַמּוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ. דְבֵה פְּרָקְנָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב (רות ג יג) חֵי ה' שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר. עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקִלִּי. עֵקֶב רֵאשִׁי תְבוֹת ע' עֲנֹה. ק' קִדְשָׁה. ב' בְּרָכָה. סְנַדֵּל לְעֲנֹה יְרָאָה. וּבְגִין דָּא (משלי כב ד) עֵקֶב עֲנֹה יְרָאָת ה'. עֲנֹה מִסְטָרָא (דף קנו ע"ב) דְעַמּוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא. וּבְגִין דִּמִּשָּׁה הָיָה מִתַּמָּן, בִּיה (במדבר יב ג) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנּוּ מֵאֵד. וְעֲנֹה מִימִינָא וּשְׂכִינְתָּא יְרָאָה מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא. וּבְגִין דְשְׂכִינְתָּא אִיהִי עֵקֶב לְעַמּוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא אֶתְמַר בִּיה, (תהלים קיט קס) רֵאשׁ דְּבָרְךָ אֲמֵת. וְאֶתְמַר בְּשְׂכִינְתָּא (משלי כב ד) עֵקֶב עֲנֹה יְרָאָת ה'.

בְּהָאִי אִיהוּ. (בראשית ג טו) הוּא יְשׁוּפֵךְ רֵאשׁ וְאֶתָּה תִּשׁוּפְנוּ עֵקֶב. וּלְבַתֵּר אֶתְמַר בְּיַעֲקֹב הוּא יְשׁוּפֵךְ רֵאשׁ הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה כד כא) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם. (בראשית כו ה) וְיִשְׁמַר מִשְׁמֵרְתִּי דָא שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי (במדבר יח ח) מִשְׁמֵרְתִּי תְרוּמָתִי. מִצּוֹתֵי מִסְטָרָא דִימִינָא כְּלִילָן בְּרַמ"ח אַבְרָים. חֲקוֹתֵי מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא דְמִתַּמָּן כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים אַנוּן מִתַּמָּן גִּזְרַת מִלְכָּא, דְתַמָּן גִּזְרֵי דְכָל דִּינִין. וְתוֹרֹתֵי

הצדיק הוא ספר תורה, העמוד האמצעי.

ואם תאמר, צדיקים עומדים ועטרותיהם בראשיהם - אלו התגים של ספר תורה, שהם בד"ק ח"י"ה שעטנז"ג ג"ץ. ואמרו בעלי המשנה, אלו התגים הם כלי זין, כאדם שאוחז כלי זין בידו ומניע אותו לימין ולשמאל ולקדשה. וכלי הזין הם בשלש עשרה אותיות ז"ן בדח"ק, שהיא כמין חטטרת של האות זין ונעשה זה, וסימנה - ז"ה ו"ד ז"ח ח"ק ח"י. ז' צדיק בכל אות ואות, והוא עם י' עטרה על ראשו.

וישב יצחק בגרר. בא וראה, צריך שלא יהיה דבק בין אות לאות, ולא יהיה חסר אות מן התבה, ולא משנים מפתוחות לסתומות ומסתומות לפתוחות, ואם לא - ספר התורה פסול. וכל התקון הזה למה? אלא האותיות פתוחות מצד השכינה התחתונה, והסתומות מצד האם העליונה, העולם הנסתר. ואותם מ"ם, זו פתוחה וזו סתומה. מ' פתוחה - מלכות. ם סתומה - בינה, מצד הימין והשמאל, שענפים מתפרדים לא ידבק אות באות. ומצד העמוד האמצעי, שהוא שקל הקדש, לא יוסיף אות ולא יחסר אות, שכל המוסיף גורע, ואם הדביק - נגרר, ומשום זה וישוב יצחק בגרר וגו'.

בינתיים הנה עלם הזדמן ביניהם ואמר, למה אין נקוד בספר תורה? אמר לו, בני, כל נקודה היא תנועה של אותיות, כמו הפרקים שהם התנועות של איברי הגוף, וכל תנועה הם מצד החכמה. וכדי להפיר את ספר התורה, הוא מצד העמוד האמצעי, אין בו נקודות. וכל הנקודות הן בגוף, עינים, פנים,

מסטרא דעמודא דאמצעיתא. (כאן חסר תחילת המאמר) ואיהו ספר תורה. צדיק איהו ספר תורה עמודא דאמצעיתא.

ואי תימא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, אלין תגין דספר תורה דאנון בד"ק ח"י"ה שעטנז"ג ג"ץ. ואמרי מארי מתניתין אלין תגין אנון זיינין כאדם שאוחז כלי זין בידה ומניע ליה לימינא ולשמאלא ולקדשה. וזיינין אנון בתלת עשר אתון זין בדח"ק איהי כמין חטטרת דאת זין. ואתעביד זה וסימניה ז"ה ו"ד ז"ח ח"ק ח"י. ז' צדיק בכל אות ואות. ואיהו עם י' עטרה על רישה.

וישב יצחק בגרר. תא חזי צריך דלא יהא דבק אות באות, ולא יהא חסר אות מן התבה ולא משנין מפתוחות לסתומות ומסתומות לפתוחות. ואי לאו ספר תורה פסול. וכל תקונא דא למה, אלא אתון פתיחן מסטרא דשכינתא תתאה. סתימן מסטרא דאמא עלאה עלמא סתימא. ואנון מ'ם דא פתיחא ודא סתימא. מ' פתוחה מלכות. ם סתומא בינה מסטרא דימינא ושמאלא, דענפין מתפרדין לא ידבק אות באות, ומסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו שקל הקדש, לא יוסיף אות ולא יחסר אות. דכל המוסיף גורע. ואם הדביק נגרר. ובגין דא וישוב יצחק בגרר.

אדהכי הא נוקא אזדמן ביניהו ואמר, אמאי לית נקוד בספר תורה. אמר ליה ברי, כל נקודה איהי תנועה דאתון. כגון פרקין דאנון תנועין דאברין דגופא. וכל תנועות אנון מסטרא דחכמה. ובגין לאשתמודע דספר תורה, איהו מסטרא דעמודא דאמצעיתא, לית ביה נקודין. וכל נקודין אנון

אֲזַנִּים. הַחֹטֵם שֶׁל כָּלֵם עַל הַפֶּה.
וּמִשּׁוֹם שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב נִתְּנָה
מִצַּד הַיָּמִין, שְׁשֵׁם כְּתִיבָה,
פִּרְשׁוּהָ שֶׁתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב, סֵפֶר
תּוֹרָה, שְׁלֹא לִקְרֹא אוֹתוֹ עַל פֶּה,
וְנֹאמַר שְׁאִין לוֹ נְקוּדִים. לַתּוֹרָה
שֶׁבְּעַל פֶּה יֵשׁ טַעֲמִים וְנִקּוּדוֹת.

דְּבַר אַחַר וַיִּרְא אֱלֹהֵי ה'. בֹּא
וַיִּרְא, יֵשׁ נְבוּאָה מֵרֵאשִׁית, וַיֵּשׁ
נְבוּאָה מֵרֵיחַ, וַיֵּשׁ נְבוּאָה
מִשְׁמִיעָה, וַיֵּשׁ נְבוּאָה מִדְּבוּר,
וְהֵם ד' מִרְפְּבוֹת לְשֵׁם יְהוָה.

בְּרֵאשִׁית, בְּרֵאשִׁית שֶׁהִיא מֵרֵאשִׁית,
וּכְנֶגֶד הַמִּרְפְּבָה שֶׁלְמַעַלָּה אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נַעֲשֶׂה אָדָם.

וְהָרִי הַקָּשׁוּ הַרְאִשׁוֹנִים, אַחַר שֶׁכָּל
הַבְּרִיּוֹת שֶׁבְּרָא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית
הַזְּכִיר בְּרֵאשִׁית בַּלְשׁוֹן יְחִיד, לְמַה
הַזְּכִיר בְּנַעֲשֵׂה אָדָם בַּלְשׁוֹן רַבִּים
כְּדֵי לַתֵּת פִּתְחוֹן פֶּה לַמִּינִים

וְלַמּוֹמְרִים? אֵלֶּא כַּאֲן כְּתוּב (הוֹשַׁע
ד') כִּי יִשְׂרָיִם דְּרַכִּי ה' וְגו' וּפְשָׁעִים
יִכְשְׁלוּ בָם. לְקִיָּם בָּהֶם וּבְאָבֵד
רְשָׁעִים וְנָה. שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה סִתְּמָה
שֶׁהוּא בְּרָא אֶת הָאָדָם הַעֲלִיּוֹן
הַרְאִשׁוֹן, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אֶת -
לְרַבּוֹת שֶׁבְּרָא אוֹתוֹ בְּדִיוֹקָן שֶׁל
אָדָם עֲלִיּוֹן בְּמִרְפְּבָה, שֶׁנֹּאמַר בּו
וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

וּבְרָא אוֹתוֹ בְּשֵׁנֵי דִיוֹקְנָאוֹת
שֶׁכְּתוּב בְּצַלְמוֹ, בְּצַלְמִים, שֶׁהֵם
אָדָם שֶׁל כִּסֵּא הַכְּבוֹד מְרוֹם, וְאָדָם
שֶׁל הַכִּסֵּא הַשְּׁנַי שֶׁנֹּאמַר בּו
מֵרֵאשִׁית, וְזֶהוּ מְרוֹם מֵרֵאשִׁית.
וּמַה שֶׁאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, זֶה לְלַמֵּד
לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהֵם
זָכָר וְנִקְבָּה לְשִׁתֵּף אוֹתוֹ בְּזוּוּגוֹ,
שֶׁאֵם ה' לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׂוֵא עֲמֵלוֹ
בּוֹנֵיו בּו. וּמִשּׁוֹם זֶה אָמַר הַפְּסוּק
בְּכָל דְּרַכִּיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישֵׁר
אֶרְצוֹתֶיךָ. שֶׁנֹּאמַר בָּהֶם כִּי יִשְׂרָיִם

בְּגוֹף עֵינַיִן אֲנַפִּין אוֹדִינִין. חוֹטְמָא דְכִלְהוּ עַל
פֶּה.

וּבְגִין דְּאוֹרִיתָא דְּבְכֹתֵב אֲתִיבָא מִסְטָרָא
דִּימִינָא, דְּתַמָּן כְּתִיבָה, אוֹקְמוּהָ
דְּאוֹרִיתָא דְּבְכֹתֵב סֵפֶר תּוֹרָה דְּלֹא לְמַקְרִי לִיה
עַל פֶּה, וְאֲתַמַּר דְּלִית לִיה נְקוּדִין לְאוֹרִיתָא
דְּבְעַל פֶּה אֵית טַעֲמֵי וְנִקּוּדִין.

דְּבַר אַחַר (בְּרֵאשִׁית כו ב) וַיִּרְא אֱלֹהֵי ה'. תָּא חֲזִי
אֵית נְבוּאָה מֵרֵאשִׁית, וְאֵית נְבוּאָה מֵרֵיחַא,
וְאֵית נְבוּאָה מִשְׁמִיעָה, וְאֵית נְבוּאָה מִדְּבוּר.
וְאֲנוּן אֲרַבַּע מִרְפְּבוֹת לְשֵׁם יְהוָה. בְּרֵאשִׁית,
בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי מֵרֵאשִׁית, וְלִקְבַל מִרְפְּבָה דְּלַעֲלֵא
אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם.

וְהָא אֲקָשׁוּ קְדַמְאִין, בְּתַר דְּכִלְהוּ בְּרִין דְּבְרָא
בְּעוֹבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, אֲדַפִּיר בְּרֵאשִׁית
בְּלִישְׁנָא דִּיחִיד. אֲמַאי אֲדַפִּיר בְּנַעֲשֵׂה אָדָם
בְּלִישְׁנָא דְּרַבִּים, לְמִיּהֵב פִּתְחוֹן פֶּה לַמִּינִים
וְלַמּוֹמְרִים. אֵלֶּא הֵכָא כְּתִיב (הוֹשַׁע יד י) כִּי יִשְׂרָיִם
דְּרַכִּי ה' וְגו' וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם. לְקִיָּמָא בְּהוּ
(מְשַׁלִּי יא י) וּבְאָבֵד רְשָׁעִים וְנָה. דְּהָא אוֹרִיתָא קָא
סִתְּמִים דְּאִיהוּ בְּרָא לְאָדָם עַלְאָה קְדַמְאָה, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א כו) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ. אֶת לְרַבּוֹת דְּבְרָא לִיה בְּדִיוֹקְנָא דְּאָדָם
עַלְאָה בְּמִרְפְּבָתָא, דְּאֲתַמַּר בִּיה (יחזקאל א יא) וְדַמּוֹת
פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

וּבְרָא לִיה בְּתַרִּין דִּיוֹקְנִין דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית א כו)
בְּצַלְמוֹ, בְּצַלְמִים, דְּאֲנוּן אָדָם דְּכִסֵּא
הַכְּבוֹד מְרוֹם. וְאָדָם דְּכִסֵּא תַנְיָנָא דְּאֲתַמַּר בִּיה
מֵרֵאשִׁית. וְזֶהוּ (ירמיה יז יב) מְרוֹם מֵרֵאשִׁית. וּמַה
דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, הָאֵי לְלַמֵּד לְכָל חַד וְחַד
מִיִּשְׂרָאֵל דְּאֲנוּן דְּכָר וְנִקְבָּא לְשִׁתְּפָא לִיה
בְּזוּוּגָה. (תהלים קכז א) דָּאֵם ה' לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׂוֵא

עֲמֵלוֹ בּוֹנֵיו בּו. וּבְגִין דָּא אָמַר קָרָא (מְשַׁלִּי ג ו) בְּכָל דְּרַכִּיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישֵׁר